

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชียงรายจรูญราษฎร์) จังหวัดเชียงราย*

ชลธิชา พลอะชีพ¹ สุวดี อุปินใจ² ธิรัตน์ สุขประภาภรณ์³

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

*Corresponding author e-mail: Chonticha.parasheep@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชียงรายจรูญราษฎร์) จังหวัดเชียงราย 1) ศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชียงรายจรูญราษฎร์) จังหวัดเชียงราย โดยการวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการนิเทศการศึกษาและด้านวิชาการระดับอาจารย์มหาวิทยาลัย 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในโรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชียงรายจรูญราษฎร์) จังหวัดเชียงราย จำนวน 140 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามตารางของเกรซซีและมอร์แกนที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ 3) สร้างและประเมินรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มาสร้างรูปแบบแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการนิเทศการศึกษาและมีส่วนได้ส่วนเสีย ประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสาร แบบบันทึกประเด็นการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในมี 5 องค์ประกอบ 2) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานนิเทศภายใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการบริหารงานนิเทศภายใน 3) รูปแบบชื่อ “รูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชียงรายจรูญราษฎร์) จังหวัดเชียงราย” มี 5 องค์ประกอบ คือ หลักการบริหารงานนิเทศภายใน วัตถุประสงค์ของการบริหารงานนิเทศภายใน กระบวนการบริหารงานนิเทศภายใน การประเมินการบริหารงานนิเทศภายใน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานนิเทศภายใน ผลการประเมินพบว่ารูปแบบมีความถูกต้องและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหาร; งานนิเทศภายใน; โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

* Received: 25 February 2025, Revised: 28 March 2025, Accepted: 02 April 2025

Development of Internal Supervision Administration Model of Extra-large Primary School, Bansankhong School (Chiangrai Jaroonrat), Chiang Rai Province

Chonthicha Parasheep¹ Suwadee Ouppinjai² Thidararat Sukprapaporn³

¹Master of Education Program in Educational Administration, Chiang Rai Rajabhat University

²Lecturer of Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

³Lecturer of Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: Chonthicha.parasheep@gmail.com

ABSTRACT

The objective of this research was to development of internal supervision administration model of extra-large primary school, Bansankhong School (Chiangrai Jaroonrat), Chiang Rai Province. The research method were 1) to study the components of internal supervision administration of an extra-large primary school, Bansankhong School (Chiangrai Jaroonrat), Chiang Rai Province, by analyzing documents and conducting a seminar with 7 purposively selected experts with relevant knowledge and experience in educational supervision and academics at the university lecturer level, 2) to study the current situation, the desired situation, and the needs of the internal supervision administration of the internal supervision administration of Bansankhong School (Chiangrai Jaroonrat), Chiang Rai Province, The sample consisted of 140 administrators, teachers and educational personnel in Bansankhong School (Chiangrai Jaroonrat), Chiang Rai Province, obtained using the simple random sampling method according to Krejcie and Morgan's table at a 95 percent confidence level, and 3) to create and evaluate the internal supervision administration model by taking data from step 1 and step 2 to create a model and submitting it to 7 purposively selected experts with relevant knowledge and experience in educational supervision and has a stake in it to evaluate its accuracy and validity. The research instruments composed of a document synthesis form, a seminar agenda recording form, questionnaires, and evaluation forms. The data was analyzed using mean, standard deviation, index of priority of needs and content analysis. The results of the research found that: 1) the components of the internal supervision administration model consisted of 5 components, 2) the current situation and the desired situation of the internal supervision administration with the whole picture were at high level, the highest need index value is the internal supervision administration process, and 3) The model named "Internal Supervision Administration Model in Extra-Large Primary Schools, Bansankhong School (Chiangrai Jaroonrat), Chiang Rai Province" consisted of 5 components: principles of internal supervision administration, objectives of internal supervision administration, internal supervision administration process, evaluation of internal supervision administration, and factors affecting the success of internal supervision administration. The evaluation results found that the model was highly accurate and feasible.

Keywords: administration model; internal supervision; an extra-large primary school.

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สำเร็จได้ตามเป้าหมายนั้น จำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศที่ต้องร่วมกันสนับสนุนส่งเสริมไปด้วยกันในลักษณะของ “เกลียวเชือก” กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยมุ่งให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการนิเทศการศึกษาช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางาน สร้างการประสานสัมพันธ์และขวัญกำลังใจ ซึ่งต้องดำเนินงานให้ประสานสัมพันธ์กับกระบวนการอื่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนถาวร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

แม้ว่าการนิเทศการศึกษาจะมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก แต่จากการศึกษาพบว่า โรงเรียน ส่วนใหญ่ยังขาดการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบและจริงจังทั้งจากภายในและภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนและครูจำนวนมาก มีอาคารสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ มากมาย และมักจะตั้งอยู่ในเขตเมืองที่มีประชากรหนาแน่น ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจึงต้องเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะด้านการประสานงาน ปัญหาสำคัญที่พบคือการสื่อสารไม่ชัดเจน ความขัดแย้งระหว่างบุคลากรหรือบุคลากรขาดความรับผิดชอบ (ปทุมพัฒน์ ธนเดโชเดช, สุวดี อุปินใจ, และพูนชัย ยาวีราช, 2567) ด้วยความซับซ้อนของบริบทโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษดังกล่าว ส่งผลให้การดำเนินงานนิเทศในหลายกรณีมักเผชิญกับปัญหาการขาดแนวทางที่ชัดเจน ความไม่ต่อเนื่องในกระบวนการนิเทศ และการขาดการติดตามผลที่มีประสิทธิภาพ ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน และลดทอนความเชื่อมั่นของครูผู้สอนในการพัฒนาตนเองและการปรับปรุงการสอน (Fullan, 2007; UNESCO, 2015)

โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เขียงรายจตุรราษฎร์) จังหวัดเขียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขียงราย เขต 1 จัดเป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษ โดยเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา คือ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 และชั้นอนุบาลปีที่ 3 และระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันมีผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด จำนวน 220 คน และมีนักเรียนทั้งหมด จำนวน 2,438 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 8 กรกฎาคม 2567) จากการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านสันโค้ง (เขียงรายจตุรราษฎร์) จังหวัดเขียงราย ที่ผ่านมา พบว่า การบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนยังไม่มีกระบวนการที่ชัดเจนที่สามารถส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ และครูยังขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เขียงรายจตุรราษฎร์), 2567)

สภาพปัญหาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนดังกล่าวสอดคล้องกับ เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2562) ซึ่งกล่าวถึงสภาพปัญหาของการนิเทศในโรงเรียนว่ามีปัญหาหลายด้าน ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะการนิเทศ ผู้บริหารไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศ ครูมีทัศนคติทางลบต่อการนิเทศ ขาดการเตรียมความพร้อม ไม่ได้ศึกษาความต้องการจำเป็น ไม่ดำเนินการตามแผนการนิเทศ และขาดการประเมินผลและนำผลการนิเทศไปใช้ประโยชน์ สอดคล้องกับ สุภัจฉรา กาใจ (2562) ซึ่งพบว่า ปัญหาการนิเทศภายในนั้นเกี่ยวกับครูไม่เข้าใจกระบวนการนิเทศ ฝ่ายวิชาการไม่มีการวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบ ขาดการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์และไม่มีโครงการสนับสนุนด้านการนิเทศ ไม่มีตารางการนิเทศอย่างชัดเจน ซึ่งครูและบุคลากรทางการ

ศึกษาควรได้รับการนิเทศแบบกัลยาณมิตรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ทั้งในโรงเรียน ระหว่างโรงเรียน หรือภาคส่วนอื่น ๆ ตามความพร้อมของโรงเรียน

จากสภาพปัญหา เหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชียงรายจรูญราษฎร์) จังหวัดเชียงราย เพื่อหารูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชียงรายจรูญราษฎร์) จังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชียงรายจรูญราษฎร์) จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชียงรายจรูญราษฎร์) จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชียงรายจรูญราษฎร์) จังหวัดเชียงราย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชียงรายจรูญราษฎร์) จังหวัดเชียงราย ครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชียงรายจรูญราษฎร์) จังหวัดเชียงราย

1.1 ศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานนิเทศภายใน จากการวิเคราะห์เอกสาร

1.1.1 แหล่งข้อมูล คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารงานนิเทศภายใน

1.1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเผยแพร่เป็นตำรา เอกสาร และฐานข้อมูลในอินเทอร์เน็ต

1.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

1.2 ศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารงานนิเทศภายใน จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

1.2.1 แหล่งข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เข้าร่วมการสัมมนาเชิงผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) ที่เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 3 คน ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศการศึกษา จำนวน 2 คน และผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านวิชาการระดับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกประเด็นการสัมมนา

1.2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมมนาเชิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชิงราษฎร์) จังหวัดเชียงราย

2.1 แหล่งข้อมูล คือ

2.1.1 ประชากร คือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชิงราษฎร์) จังหวัดเชียงราย ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 220 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชิงราษฎร์) ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Sampling) โดยยึดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเกรซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (Krejcie, R.V. & Morgan, D.W., 1970; อ้างถึงใน พิสนุ พงศรี, 2558) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 140 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน โดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชิงราษฎร์) จังหวัดเชียงราย โดยคำถามแต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert Scale) (Likert, R., 1967)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เก็บรวบรวมแบบสอบถามในรูปแบบของ Google Form เก็บแบบสอบถามได้จำนวน 140 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชิงราษฎร์) จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

และวิเคราะห์ข้อมูลดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Need Index: PNI) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

3. ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เขียงรายจตุรราษฎร์) จังหวัดเชียงราย

3.1 สร้างรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน

3.1.1 แหล่งข้อมูล คือ ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสรุปรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน

3.1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ลงในแบบสรุปรูปแบบ ฯ

3.1.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ลงในแบบสรุปรูปแบบ ฯ และจัดทำร่างรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เขียงรายจตุรราษฎร์) จังหวัดเชียงราย

ขั้นที่ 3.2 ประเมินรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน

3.2.1 แหล่งข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ที่เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารงานนิเทศการศึกษา และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต จำนวน 3 คน และผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ และมีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 4 คน

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินรูปแบบ ฯ ด้านความถูกต้องและความเป็นไปได้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert Scale) (Likert, R., 1967)

3.2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เก็บรวบรวมแบบประเมินในรูปแบบของ Google Form

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์ข้อมูลจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของการบริหารงานนิเทศภายในประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการบริหารงานนิเทศภายใน 2) วัตถุประสงค์ของการบริหารงานนิเทศภายใน 3) กระบวนการบริหารงานนิเทศภายใน 4) การประเมินการบริหารงานนิเทศภายใน และ 5) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารงานนิเทศภายใน

2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เขียงรายจตุรราษฎร์) จังหวัดเชียงราย แสดงได้ดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชิงราษฎร์) จังหวัดเชียงราย

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น							
	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI	ลำดับ
1. หลักการบริหารงานนิเทศภายใน	4.07	0.66	มาก	4.43	0.62	มาก	0.088	2
2. วัตถุประสงค์ของการบริหารงานนิเทศภายใน	4.05	0.67	มาก	4.38	0.66	มาก	0.081	3
3. กระบวนการบริหารงานนิเทศภายใน	4.09	0.70	มาก	4.46	0.63	มาก	0.090	1
4. การประเมินการบริหารงานนิเทศภายใน	4.02	0.69	มาก	4.32	0.59	มาก	0.075	5
5. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบริหารงานนิเทศภายใน	4.13	0.68	มาก	4.46	0.62	มาก	0.080	4

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ด้านหลักการบริหารงานนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.66) ด้านวัตถุประสงค์ของการบริหารงานนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.67) ด้านกระบวนการบริหารงานนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.70) ด้านการประเมินการบริหารงานนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.69) และด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบริหารงานนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.68) ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ ด้านหลักการบริหารงานนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.62) ด้านวัตถุประสงค์ของการบริหารงานนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.66) ด้านกระบวนการบริหารงานนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.63) ด้านการประเมินการบริหารงานนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.59) และด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบริหารงานนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.62) และผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็น อันดับที่ 1 คือ ด้านกระบวนการบริหารงานนิเทศภายใน (PNI = 0.090) อันดับที่ 2 คือ ด้านหลักการบริหารงานนิเทศภายใน (PNI = 0.088) อันดับที่ 3 คือ ด้านวัตถุประสงค์ของการบริหารงานนิเทศภายใน (PNI = 0.081) อันดับที่ 4 คือ ด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบริหารงานนิเทศภายใน (PNI = 0.080) และอันดับที่ 5 คือ ด้านการประเมินการบริหารงานนิเทศภายใน (PNI = 0.075)

3. ผลการสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ
โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชิงราษฎร์) จังหวัดเชียงราย

รูปแบบชื่อ “รูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ
โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชิงราษฎร์) จังหวัดเชียงราย” ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้
องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการของรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน
องค์ประกอบที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน
องค์ประกอบที่ 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน
โดยมีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน

- 1.1) หลักกัลยาณมิตร มีการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกัน มีการประสานงาน
ความร่วมมือ ความไว้วางใจ และให้เกียรติซึ่งกันและกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ
- 1.2) หลักประชาธิปไตย มีการส่งเสริมให้ทุกคนมีการยอมรับซึ่งกันและกัน รับผิดชอบร่วมกัน
ร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงาน ทุกคน สามารถแสดงความคิดเห็นโดยเคารพสิทธิและยอมรับความแตกต่างของ
บุคคล และคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก
- 1.3) หลักการมีส่วนร่วม ส่งเสริมและสร้างโอกาสให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมใน
การนิเทศ เปิดโอกาสให้มีการตัดสินใจเพื่อพัฒนากระบวนการนิเทศร่วมกันอย่างเป็นระบบ
- 1.4) หลักการสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมผู้นำให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับการ
นำทีม มีความยืดหยุ่น สามารถเตรียมความพร้อมและยอมรับการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ สามารถปรับตัว
จัดการปัญหาและความเครียดที่เกิดขึ้น เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำงาน ส่งเสริมให้ทุกคน
แสดงออกอย่างเสรี เกิดพลังที่จะคิดและริเริ่มทำสิ่งใหม่อย่างสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
- 1.5) หลักการความถูกต้องตามหลักวิชา มีการส่งเสริมให้การนิเทศเป็นไปอย่างถูกต้องตาม
หลักวิชา มีความทันสมัย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายที่ตั้งไว้คือการพัฒนาครูและนักเรียน มีการ
ดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
- 1.6) หลักการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเพื่อเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการส่งเสริมความเป็น
เพื่อนร่วมวิชาชีพ มีบรรยากาศการทำงานที่เป็นกันเอง มีการประสานงาน และให้ความร่วมมืออันดีของสมาชิก
ส่งเสริมการแบ่งปันความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานและการจัดการเรียนการสอน ทำให้เกิดการ
พัฒนาประสิทธิภาพการทำงานและเกิดการพัฒนาทางวิชาชีพร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน

- 2.1) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.2) เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.3) เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการของรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน

กระบวนการของรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการนิเทศ (Preparing) 2) ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนนิเทศ (Planning) 3) ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศตามแผน (Doing) 4) ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) และ 5) ขั้นตอนที่ 5 การรายงานและสะท้อนผลการนิเทศ (Report and Reflecting) โดยมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ดังนี้

3.1) ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการนิเทศ (Preparing) เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการนิเทศ มีการดำเนินการดังนี้

3.1.1) ประชุมเพื่อชี้แจงและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับการนิเทศภายใน โรงเรียนแก่ครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน

3.1.2) สำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการนิเทศ ได้แก่ การศึกษาสภาพ ปัญหาการจัดการเรียนการสอน การสำรวจความต้องการของครูเกี่ยวกับการนิเทศในโรงเรียน

3.1.3) จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการนิเทศ

3.1.4) วิเคราะห์ปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาและการดำเนินการตาม ความต้องการให้เหมาะสม

3.1.5) แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

3.2) ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนนิเทศ (Planning) เป็นระยะของการกำหนดขั้นตอน และวิธีการ นิเทศ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการมากที่สุด มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำ แผนการนิเทศอย่างมีขั้นตอนเป็นระบบ มีการดำเนินการดังนี้

3.2.1) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อร่วมกันจัดทำแผนการนิเทศ กำหนดหลักการและ เหตุผล จุดมุ่งหมายของการนิเทศ กำหนดเนื้อหาการนิเทศ ออกแบบการนิเทศ สื่อนิเทศ เครื่องมือนิเทศ กรอบการ ประเมิน วิธีการติดตามและการรายงานผลการนิเทศ ผู้รับผิดชอบโครงการ แผนการดำเนินงาน ระยะเวลา สถานที่ งบประมาณ และผลที่คาดว่าจะได้รับ

3.2.2) จัดสรรทรัพยากร มีการประชุมเพื่อร่วมกันวางแผนจัดสรรการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับการดำเนินการ

3.2.3) กำหนดรูปแบบ เทคนิค และวิธีการนิเทศให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและ เนื้อหาการนิเทศ เช่น การศึกษาดูงาน (Study Tour) การให้คำปรึกษาแนะนำ (Coaching) การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การสังเกตการสอน (Teaching Observation) การสนทนาทางวิชาการ การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การอบรมและการส่งครูเข้าอบรมหรือ ร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การนิเทศตามที่กำหนดไว้

3.2.4) ร่วมกันจัดทำสื่อนิเทศ และเครื่องมือนิเทศ โดยอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น สื่อดิจิทัล และสื่อออนไลน์

3.2.5) การกำหนดเครื่องมือการประเมินและรายงานผลการนิเทศ มีการประชุมเพื่อ ร่วมกันกำหนดเครื่องมือการประเมินและรายงานผลการนิเทศที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

3.3) ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศตามแผน (Doing) เป็นการดำเนินการตามแผนการนิเทศที่จัดทำไว้ ดังนี้

3.3.1) การประชุมก่อนการสังเกตการสอน

3.3.1.1) ร่วมกันปรึกษาหารือเพื่อสร้างความเข้าใจและทบทวนเกี่ยวกับขั้นตอนการนิเทศการสอน และนัดหมายเวลาในการนิเทศ

3.3.1.2) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูในประเด็นการสังเกตการสอน

3.3.1.3) สร้างบรรยากาศที่ไว้วางใจและเป็นกันเอง

3.3.1.4) เพิ่มช่องทางในการสร้างความสัมพันธ์สำหรับผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เช่น กิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และช่องทางเครือข่ายออนไลน์

3.3.2) การสังเกตการสอน

3.3.2.1) ดำเนินการนิเทศตามแผนการนิเทศที่กำหนดไว้และบันทึกผลสังเกตการสอนตามประเด็นการสังเกตการสอนที่ได้ตกลงและทำความเข้าใจร่วมกันไว้

3.3.2.2) สังเกตการสอนด้วยการเยี่ยมชั้นเรียน โดยผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

3.3.2.3) สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ โดยผู้บริหารให้กำลังใจและช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู

3.3.2.4) ใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศอย่างเหมาะสม

3.3.2.5) ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะขณะปฏิบัติการนิเทศด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือการประเมินผลที่สัมพันธ์กับวิธีการประเมิน

3.3.3) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน

3.3.3.1) ผู้นิเทศรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย

3.3.3.2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหลีกเลี่ยงการใช้ความคิดเห็นหรือค่านิยมส่วนตัว

3.3.3.3) เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ครูทราบ และร่วมกันคิดพิจารณาประเด็นที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

3.4) ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating) เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินการนิเทศว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้ มีการดำเนินการดังนี้

3.4.1) ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและกิจกรรมการนิเทศ

3.4.2) เลือกใช้เครื่องมือประเมินที่จัดทำหรือจัดหาไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4.3) สังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้รับการนิเทศ

3.4.4) สนทนาหรือซักถามผู้รับการนิเทศ เพื่อนร่วมงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

3.4.5) ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ

3.4.6) ใช้แบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน

3.4.7) ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อประเมินผล
การดำเนินการ

3.5) ขั้นตอนที่ 5 การรายงานและสะท้อนผลการนิเทศ (Report and Reflecting) เป็นการ
นำผลการนิเทศมาวิเคราะห์เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อย พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการ
เรียนการสอนของผู้รับการนิเทศ เพื่อนำเสนอหรือสะท้อนผลให้ผู้รับการนิเทศได้รับทราบ เพื่อเป็นการวิเคราะห์
สังเคราะห์ผลการนิเทศ ร่วมสะท้อนผลและสร้างข้อเสนอแนะหรือทิศทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
และการนิเทศต่อไป

องค์ประกอบที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน

4.1) ประเด็นการประเมิน ได้แก่

4.1.1) การประเมินความรู้ความเข้าใจ เป็นการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ
นิเทศภายในของผู้บริหารและครู

4.1.2) การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินสภาพการบริหารงานนิเทศภายใน

4.1.3) การประเมินผลลัพธ์ เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานนิเทศและ
ความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานนิเทศ

4.2) วิธีการประเมิน ได้แก่

4.2.1) สังเกตจากสภาพจริง

4.2.2) ใช้แบบทดสอบ

4.2.3) ใช้แบบสอบถามผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4.2.4) ใช้แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน

4.2.5) ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ

องค์ประกอบที่ 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของรูปแบบการบริหารงานนิเทศ
ภายใน

5.1) ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติของการเป็น
ผู้นิเทศที่ดี มีภาวะผู้นำทางวิชาการ และเห็นความสำคัญของการนิเทศ แสดงให้ครูเห็นถึงประสพการณ์ใน
การสอนที่ประสบความสำเร็จ มีการประชุมชี้แจงและอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศแก่ครูในโรงเรียน
รวมทั้งมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารและครูในโรงเรียน

5.2) ปัจจัยด้านครู ครูในฐานะเป็นผู้รับการนิเทศจึงต้องเห็นความสำคัญของการนิเทศ
เพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ต้องเป็นผู้มีความมุ่งมั่น รับผิดชอบ และมีมนุษยสัมพันธ์
ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน มีการแลกเปลี่ยน

5.3) ปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม สื่อและเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศต้องมีความ
พร้อมและทันสมัย ได้รับการสนับสนุนทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวกในการนิเทศอย่างเพียงพอ มีการจัดทำคู่มือการนิเทศที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์และ

กระบวนการนิเทศอย่างชัดเจนและตรงกัน มีการสนับสนุนด้านการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศอย่างเป็นระบบ และมีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการนิเทศ

5.4) ปัจจัยด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในโรงเรียน มีการกำหนดนโยบายและแผนการนิเทศภายในที่ชัดเจน และมีการสนับสนุนให้มีการประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

3.2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชิงราษฎร์) จังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.44) และด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.42)

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชิงราษฎร์) จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการบริหารงานนิเทศภายใน 2) วัตถุประสงค์ของการบริหารงานนิเทศภายใน 3) กระบวนการบริหารงานนิเทศภายใน 4) การประเมินการบริหารงานนิเทศภายใน และ 5) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานนิเทศภายใน ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์มาจากแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาและเป็นที่ยอมรับ ได้แก่ แนวคิดของ รัชมี ภูกันดาน (2562) วิไลลักษณ์ วชิรสกุลโชค (2562) เอกชัย อ้ายม่าน (2562) ทิศนา แหมมณี (2564) กฤษณ์พิสิษฐ์ คงนุรัตน์ (2565) และวาสนา ศรีมาศ (2566) อีกทั้งยังได้ผ่านการพิจารณาตรวจสอบและยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิโดยกระบวนการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวัญจิรา จำปา (2567) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสู่เป้าหมายผลลัพธ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนวัดพระเกิดคงคาราม มี 5 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ 4) แนวทางการประเมินผล และ 5) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชิงราษฎร์) จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการบริหารงานนิเทศภายใน ซึ่งกระบวนการบริหารงานนิเทศภายในประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการนิเทศ ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนนิเทศ ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศตามแผน ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ และขั้นตอนที่ 5 การรายงานและสะท้อนผลการนิเทศ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์มาจากแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานนิเทศภายในและเป็นที่ยอมรับ ได้แก่ สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) กุญช์พิสิษฐ์ คงนุรัตน์ (2565) จันตรา ชื่นใจ (2566) วาสนา ศรีมาศ (2566) และสุวดี อุปินใจ (2566) ประกอบกับโรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชียงรายจตุรราษฎร์) จังหวัด เชียงราย ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นที่ รับรู้ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทองคำ อำไพ (2564) ที่พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนารูปแบบการนิเทศ ภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. จากผลการวิจัยได้รูปแบบชื่อ “รูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาด ใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชียงรายจตุรราษฎร์) จังหวัดเชียงราย” ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการบริหารงานนิเทศภายใน 2) วัตถุประสงค์ของการบริหารงานนิเทศภายใน 3) กระบวนการ บริหารงานนิเทศภายใน 4) การประเมินการบริหารงานนิเทศภายใน และ 5) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ของการบริหารงานนิเทศภายใน เมื่อนำรูปแบบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ตรวจสอบ ประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากการในการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยอย่างเป็น ขั้นตอนและเป็นระบบโดยศึกษาและสังเคราะห์มาจากแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษาที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและเป็นที่ยอมรับ ได้แก่ แนวคิดของ เอกชัย อ้ายมาน (2562) รัตนะ บัวสนธ์ (2563) ทองคำ อำไพ (2564) และกุญช์พิสิษฐ์ คงนุรัตน์ (2565) นั่นคือมีขั้นตอน ประกอบด้วย การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจาก เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ทำให้ได้ข้อมูลองค์ประกอบและแนวทางการ บริหารงานนิเทศภายในที่มีความน่าเชื่อถือ มีการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการ บริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชียงรายจตุรราษฎร์) จังหวัดเชียงราย โดยสอบถามความ คิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในโรงเรียนจึงทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการของครูและ บุคลากรในโรงเรียน เมื่อจัดทำร่างรูปแบบ ฯ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และน่าเชื่อถือประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ฯ จึงพบว่า รูปแบบ ฯ ที่สร้างขึ้นเป็น รูปแบบที่มีความถูกต้องและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวัญจิรา จำปา (2567) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสู่ เป้าหมายผลลัพธ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนวัดพระเกิดคงคาราม มีผลการประเมินด้านความถูกต้องและ ความเป็นไปได้ของรูปแบบ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ประเด็นสำคัญของรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในที่ได้พัฒนาขึ้น และนำไปเปรียบเทียบกับรูปแบบการ

บริหารงานนิเทศภายในของโรงเรียนที่กำลังดำเนินการในปัจจุบัน เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง และโอกาสที่เป็นไปได้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 โรงเรียนควรนำรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในไปประยุกต์ใช้ โดยผู้บริหารควรนำหลักการบริหารงานนิเทศ ได้แก่ หลักกัลยาณมิตร หลักประชาธิปไตย หลักการมีส่วนร่วม หลักการสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หลักการความถูกต้องตามหลักวิชา และ หลักการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเพื่อเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้มาใช้ในการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการนิเทศ ตลอดจนสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อให้การนิเทศภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

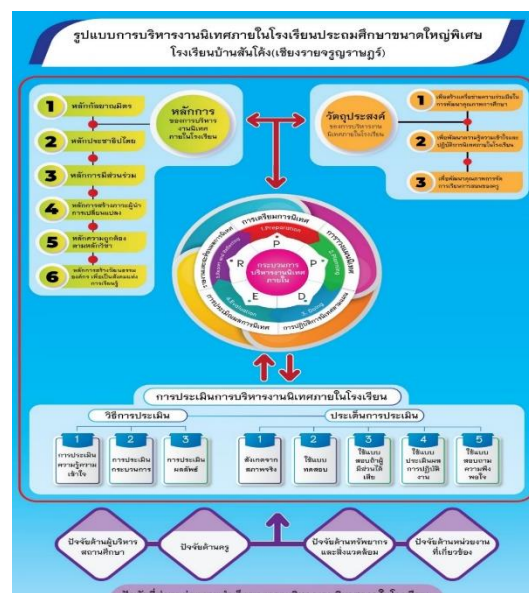
1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายการจัดทำแผน และกระบวนการในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพครูและการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในนี้ไปทดลองใช้กับโรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชิงราษฎร์) จังหวัดเชียงราย เพื่อหาประสิทธิภาพผลของการใช้รูปแบบ และนำข้อมูลมาพัฒนารูปแบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2.2 ควรศึกษาและพัฒนารูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนอื่น ๆ เช่น โรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชียงรายจรูญราษฎร์) จังหวัดเชียงราย

จากภาพที่ 1 พบว่า รูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชียงรายจรรยาสุราษฎร์) จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการของรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน

องค์ประกอบที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน

องค์ประกอบที่ 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายใน

เอกสารอ้างอิง

- กุญช์พิสิษฐ์ คงนุรัตน์. (2565). รูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เก้จกนก เอื้อวงศ์. (2562). การนิเทศในสถานศึกษา. http://mystou.files.wordpress.com/2012202223503_8_t.pdf.
- ขวัญจิรา จำปา. (2567). รูปแบบการบริหารการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสู่เป้าหมายผลลัพธ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนวัดพระเกิดคงคาราม. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.), 6(4), น.47-68.
- จันตรา ชื่นใจ. (2566). รูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ทองคำ อำไพ. (2564). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตนา แคมมณี. (2564). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 25). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญณพัฒน์ ธนเดชเดช, สุวดี อุปินใจ, และพูนชัย ยาวีราช. (2567). รูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในเขตพื้นที่พิเศษบนภูเขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 6(1), 317 – 332.
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2558). วิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 9). ด้านสุทธาการพิมพ์.
- รัตน์ บัวสนธิ์. (2563). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. ต้นอ้อแกรมมี.
- รัศมี ภูกันดาน. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชียงใหม่ราษฎร์). (2567). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2566 - 2570 ของโรงเรียนบ้านสันโค้ง(เชียงใหม่ราษฎร์). โรงเรียนบ้านสันโค้ง.
- วาสนา ศรีมาศ. (2566). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาสำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. ปรินญาการศึกษาดุขุฎิบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิไลลักษณ์ วชิรสกุลโชค. (2562). รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวคิดการจัดการศึกษาสำหรับเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุขุฎิบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สภัจฉรา กาใจ. (2562). แนวทางการบริหารจัดการปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่องานนิเทศภายในของโรงเรียนนาโบสถ์พิทยาคม อำเภอดงเจริญ จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สุวดี อุปินใจ. (2566). การนิเทศและการพัฒนานวัตกรรมการนิเทศการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์ขอบพิมพ์จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน. กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2564). ศาสตร์และศิลป์ในการนิเทศการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- เอกชัย อ้ายมาน. (2561). รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวคิดการศึกษา 4.0. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุขุฎิบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- Fullan, M. (2007). *The New Meaning of Educational Change*. (4th ed.). Teachers College Press.
- Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2020). Seven Strong Claims About Successful School Leadership Revisited. *School Leadership & Management*, 40(1), 5–22.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In *Attitude Theory and Measurement*. Wiley & Son. p.90-95.
- UNESCO. (2015). *Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action for The Implementation of Sustainable Development Goal 4*. UNESCO.